

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem čak. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Avtomobilaska katastrofa v Konjicah

MARIBORČAN FR. GROBELŠEK SMRTNO PONESREČIL, UČITELJEVA SO-
PROGA ŠTEFANIJA JURČIČ IN ŠOFER MIHA MATELA TEŽKO RANJENA.
— AVTO, KI JE TREŠČIL V LOKOMOTIVO, RAZBIT.

Sinoči krog 21. se je v Konjicah na križišču državne ceste z železniško progo zgodila težka avtomobilaska nesreča, katere žrtve so trije Mariborčani: ena smrtna in dva težko ranjena.

Lastnik poljedelskega industrijskega podjetja na Aleksandrovi cesti 57, veletrgovec Franc Grobelšek, star 49 let, je napravil včeraj popoldne v družbi g. učitelja Acima Jurčiča, dodeljenega pisarni prosvetne uprave sreskega načelstva v Mariboru, in njegove žene Štefanije, ki v njegovi hiši stanujeta, izlet preko Konjic proti Celju s svojim avtomobilom. Vozil je Grobelškov šofer Miha Matela iz Pobrežja. Ko so se krog 21. vračali iz Konjic v smeri proti Mariboru, je v hipu, ko so hoteli pasirati železniško progo, privozil vlak. Šofer, ki prilik ni poznal, se je zaletel z avtom v lokomotivo. Posledica karambola je bila strašna. Avto razbit, Grobelšek s strašnimi poškodbami

mi zlasti na glavi, na licu mesta mrtev, šofer in gospa Jurčičeva s težkimi poškodbami na glavi sta obležala nezavestna, g. Jurčič pa je čudežno odnesel te neznatne praske. Konjičani so oba težko ranjenca in g. Jurčiča dali z avtotakso odprediti v Maribor, kjer je bila gospa Jurčičeva takoj oddana v bolnico. Ima zlomljeno lobanjo in je večinoma v nezavesti. Šoferja Matelo so ponoči odpredili na njegovo stanovanje v Pobrežju, vendar pa so tudi njega radi težkih poškodb na glavi morali danes krog 11. oddati v bolnico. Po smrtno ponesrečenega g. Grobelška se je danes zjutraj odpeljal z avtom njegov sin in ga je že dopoldne prepeljal v Maribor, kjer bo pokopan na pobreškem mestnem pokopališču. Težka nesreča, o kateri se je vest tekom današnjega dopoldneva razširila po mestu, je vzbudila v prebivalstvu splošno sočutje z žrtvami.

Lavalov mandat

LAVAL SKUŠA SESTAVITI KONCENTRACIJSKO VLADO.

PARIZ, 26. januarja. Senator Laval, ki je dobil včeraj od predsednika republike mandat za sestavo nove vlade, bo po splošnem mnenju najbrže že tekom današnjega dne sestavil svoj kabinet. Čeprav trenutno še ni znano, kako bo sestavljena njegova večina v parlamentu. Merodajen za to je vsekakor včerajšnji sklep radikalnih socialistov, ki so sprejeli resolucijo, v kateri naglašajo, da so pripravljeni podpirati vladu republikanskega sporazuma, toda samo pod pogojem,

da novi kabinet v svojem programu izrecno poudari civilno zakonodajo in nadaljevanje mirovne politike. Rezolucija se obenem izreka z vso odločnostjo proti sodelovanju Marinove skupine. Laval stoji torej sedaj pred alternativo: ali naj sprejme ponudbo radikalnih socialistov in žrtvuje Marinovo skupino, ali pa se odloči za novo izdajo bivše večine kabineta Tardieu. Odločitev bo padla vsekakor še danes.

Poslanik dr. Kramer odpotoval v Prago

LJUBLJANA, 26. januarja. Novo imenovani jugoslovanski poslanik v Pragi, bivši direktor »Jutra«, g. dr. Albert Kramer, je danes opoldne v spremstvu svoje soproge odpotoval v Prago. Na kolodvoru so se poslovili od njega ban dr. Marušič, podban dr. Pirkmajer, divizionar Ilić, občinski svetniki z županom dr. Pucem na čelu, številni zastopniki korporacij in društev ter velika množica poslanikovih prijateljev in znancev.

Veličastni dogodki včerajšnjega dne v Zagrebu, ki je prvič sprejel v svoje okrilje svojega kralja in njegovo zvesto družico, so naravno najugodnejše odjeknili v Beogradu in pe vsej državi. Saj so pokazali neizrečeno ljubezen hrvatskega naroda do svojega kralja. Neopozabni bodo ostali trenutki včerajšnjih dogodkov v srcih Hrvatov; neopozabni tudi vsem družim, ki so videli, kako je množica ponovno zaustavila kraljev avto in s solzami veselja v očeh poljubljala roke kralju in kraljici; neizbrisno neopozabni pa bodo ostali ti spomini tudi v duših obeh visokih suverenov.

In kar je najvažnejše: včerajšnji dan je pokazal vsemu zunanjemu svetu jasno in odločno, da je v Jugoslaviji danes ena

Gandhi izpuščen

LONDON, 26. januarja. Angleški podkralj je odredil takojšnjo izpustitev Gandhija iz zapore. Gandhi je bil aretiran 5. majnika 1930, nekaj tednov po otvoritvi boja proti solnemu monopolu. Istočasno z Gandhijem bodo izpuščeni tudi vsi člani delovnega odbora vseindijskega kongresa. Izpustitev je brezpogojna. Podkralj je dalje razveljavil sklep, s katerim je bilo delovanje kongresa proglašeno kot nezakonito.

volja enega edinstvenega naroda. Pokazal je zlasti onim, ki so še gojili tihe nade, da je Zagreb kot prestolnica Hrvatov in druga prestolnica države z vsem hrvatskim narodom vred nezlomljiva trdnjava jugoslovanske nacionalne in državne misli, da stoji nepremakljivo ob strani svoje ga vladarja in da je pripravljen vse žrtvovati za procvit, napredek in blagostanje edinstvene Jugoslavije. Ako si je doslej kedo v inozemstvu še privajal pravico, govoriti v imenu Zagreba in Hrvatov, sta te uzurpirane pravice včeraj Zagreb in hrvatstvo demantirala pred celim narodom in pred celim svetom. S tem dejstvom moramo računati mi in mora računati vse inozemstvo.

Zagreb za kralja in Jugoslavijo

Ponosna prestolnica vseh Hrvatov, beli Zagreb je doživljal včeraj slavje, kakoršnega ne pomnijo njegovi anali. Spontanim, prav nič izumetničenim navdušenjem in zanosom je sprejel v svojo sredo svojega kralja in kraljico, ki sta prišla v beli Zagreb in med hrvatski narod na daljši poset. Stotisoči naroda, med njimi najodličnejši zastopniki hrvatstva, so se zbrali v Zagrebu in pozdravljali vladarsko dvojico ter vzklkali Jugoslaviji tako zanosno, da lahko mirno beležimo včerajšnji dan med največje v zgodovini Zagreba in edinstvene jugoslovenske države.

Že v soboto je bil Zagreb kakor veliko mravljišče. Ves se je odel v zastave in cvetje in vse je hitelo, da izvrši zadnje priprave za čim veličastnejši sprejem. Včeraj je nad 100.000 glav broječa množina Zagrebčanov in iz vseh hrvatskih krajev že dolgo pred napovedanim prihodom dvorskega vlaka zasedla vse prostore pred glavnim kolodvorom, na peronu pa so se zbrali zastopniki oblasti ter deputacije društev in organizacij. Ko je točno ob 10. privozil dvorski vlak, je vzvalovala vsa množica nepopisnega navdušenja. Na peronu je pozdravil kraljevsko dvojico imenom Zagreba in vseh Hrvatov župan dr. Srkulj, njegova žena pa je kraljici poklonila krasen šopek cvetlic. Kralj se je v kratkih prisrčnih besedah zahvalil za sprejem. Med grmenjem topov sta kralj in kraljica šla na trg pred kolodvorom, kjer so čakali avtomobili in nepregledna množica, ki je izbruhnila v nepopisne orkane ovacij, katere niso hotele nehati in so se nadaljevale ob vsej poti proti banki palači. Vso pot so množice obsipavale avtomobile s pravcatim dežjem cvetja. Na Markovem trgu pred banko palačo so se manifestacije naroda, ki je zatrpal trg in vse dohode, stopnjevale od minute do minute, a še so se drenjale vedno nove množice, slikovite v narodnih nošah, pevajoč in vzklkajoč. Kralj je stopil na balkon in v polni tišini je izpregovoril besede globoke ganjenosti nad navdušenim sprejemom dragega Zagreba, ki že od nekdanj goji svetle hrvatske tradicije in veliko jugoslovensko narodno idejo. Ti topli in prisrčni pozdravi — je dejal kralj — krepe mojo nezlomljivo vero, da stoji Zagreb čvrsto ob svojem kralju in da mu zvesto sledi v veliki bodočnosti naše kraljevine Jugoslavije. In zopet so zabučali po teh besedah orkani navdušenja. Ko sta se kralj in kraljica zatem v avtomobilih podala na sprehod po mestu, se množice niso dale za drževati, nagnile so k avtomobilom in s solzami sreče in veselja v očeh poljubljale kralju in kraljici roke. Kraljevski par je posetil še Jugoslovansko akademijo, kjer ga je pozdravil protektor akademije nadškof dr. Bauer. Zvečer se je razvila po mestu veličastna bakljada s sokolsko fanfaro in veliko državno trobojnico na čelu. V sprevedu je korakalo nad 80.000 naroda. Manifestacije po mestu so se nadaljevale do noči.

Svetosavska proslava v Mariboru.

Jutri se bo vršila v koncertni dvorani pivovarne »Union« tradicijsna svetosavska proslava, katero priredi tukajšnja pravoslavna cerkvena občina. Ob 9. uri bo svečana liturgija, pri kateri bo izvajal pravoslavni cerkveni pevski zbor Mo-kranjčev liturgijo pod vodstvom g. Kovačiča. Po liturgiji bo slovesna predaja domačinstva za leto 1931 iz rok puk. g. Putnikovića v roke puk. g. Radovanića, takoj nato pa rezanje kolača in razdelitev peciva otrokom pravoslavne občine. Pri tej svečanosti ni nikake vstopnine. V nadaljevanju proslave bo ob 20.30 nastop djačkovega pevskega zbora inženjerske podoficirske šole, ki bo izvajal več pevskih točk. Vojaška godba bo vmes sviralala priredbi primerne komade, nakar bo sledil slavnostni govor o pomenu svetosavske proslave in o sv. Savi, ki je v onih starih časih spajal narod v čast Bogu in domovini. Po zaključku oficijelnega dela proslave se bo vršila prosta zabava s plesom. Vstopnina za večerno proslavo znaša Din 15.— za osebo. Čisti dobiček je namenjen v sklad za zidanje pravoslavne cerkve. Vabila se niso razpošiljala; vsi so dobrodošli.

Studenška nedelja

Je kljub predpustnemu času minula v znamenju — praznih žepov. Pravijo, da je letos slaba, kot še nikoli: gostilne prazne in še celo renovirani kino »Diana« grozi z ukinjenjem obrata. Razlik ni in železničarji deprimirano preživljajo nedelje — doma. Včeraj še niti na sprehod niso mogli. Blato, blato, kamorkoli je človek stopil! Marsikdo je mislil na bodočo »inkorporacijo«, ko bomo hodili po tlakovanih cestah in suhih pločnikih! Z raztrganim obuvalom pa danes ne more niti preko ceste! — Sokol je imel popoldne svoj občni zbor ob dobri udeležbi, kakor je sploh značilno, da sokolska družina lepo raste in napreduje.

Zopet požar pri Splošni stavbeni družbi.

V nedeljo krog 1. zjutraj je bila mariborska požarna bramba pozvana na Tezno, kjer je bilo v plamenih leseno skladišče tovarne vijakov. Požarna bramba je prihitela takoj s tremi brizgalnami na lice mesta, med njimi z novo turbino IV, ki je dobila pri tem svoj »ognjeni krst«. Na kraj nesreče so prispeli tudi gasilci iz Pobrežja. Gasilska in reševalna dela so trajala dobri dve uri. Škoda je cenjena provizorno na okrog 60.000 Din. Pomani kanje vodovoda na Teznu in Pobrežju znatno ovira gasilska dela. Tudi železniški hidranti so znatno zanemarjeni.

Ples policijskih nameščencev

je bil — kakor običajno vsako leto — tudi minolo soboto središče interesa naše publike. Potekel je ob veliki udeležbi zelo animirano. Pokrovitelj prireditve je bil g. upravnik Keršovan. Udeležili so se ga tudi zastopniki raznih oblasti, med drugimi gg. okr. insp. dr. Schaubach, podžupan dr. Lipold, sreska načelnik dr. Ipavic in dr. Hacin itd. Fond za vdove in sirote polic. nameščencev in upokojencev je nedvomno pridobil s sobotno prireditvijo nekaj posredstev.

Marenberg.

V marenberških pismih poroča stali dopisnik »Jugoslavana« med drugimi novicami, da se bo vršila sokolska maškera »Narodi pod lipo« na Svečnico. Ker je namen dotičnika prozoren, opozarjamo prijatelje tukajšnjega Sokola, da se bo vršila njegova maškera v nedeljo, 1. februarja, kakor je časopisje pravilno prinašalo in so tudi vabila tako označena. Toliko v pojasnilo, da ne bo izbegavanja. Zdravo! Starosta notar Kolšek.

Naseljevanje Slovencev v Macedoniji

NAŠE DOSEDANJE IZSELJEVANJE. — SLOVENSKA KOLONIJA V MACEDONIJI. — ZA VRNITEV SLOVENCEV IZ TUJINE.

Slovenci so se vedno tako množili, da so nam bile domače pokrajine pretesne, posebno še, ker nismo imeli velikih mest. V prejšnjih časih so naši mladeniči, najbolj pa dekleta, odhajali v periferična in oddaljena mesta: V Trst, Pulj, Reko, Gorico, Celovec, Beljak, Maribor, kjer so se potujčevali. Enako so bili za nas izgubljeni oni, ki so odhajali še dalje, v laški Videm, v nemški Gradec, na Dunaj itd. V vseh teh mestih nahajamo na stotine in tisoče popačenih slovenskih priimkov, ki pričajo o narodnosti in poreklu tistih, ki jih imajo. Nekateri so danes celo vodilni politiki, znanstveniki in drugi odlični možje javnega dela.

Potem je prišla doba še bolj pojačanega izseljevanja, odhajanja v daljno tujino, največ v Severno Ameriko. Za njo so prišle na vrsto Kanada, Južna Amerika in celo Avstralija ter Nova Zelandija. V Afriko, v Egipt, so odhajala pretežno le slovenska primorska dekleta. Še pozneje je nastalo izseljevanje v evropske države; najprej na Westfalsko v Nemčiji, potem v Francijo in naposled v Belgijo in Holandijo. Nesreča pa je bila, da to izseljevanje nikdar ni poznalo nobenega sistema, zato tudi naši izseljenci nikjer niso ustanovili večjih in kompaktnjših naselbin. Tudi v Severni Ameriki, kjer je v tem oziru najboljšo, so Slovenci tako raztreseni, da se sedaj, ko novo priseljevanje ni več mogoče, ne bodo mogli ohraniti. Nove slovenske ameriške generacije se bodo potujčile. Njihovo število že sedaj stalno in usodno pada.

Po vsem tem je jasno, da moramo iskati novih krajev, kamor bi se priseljevali naši ljudje, posebno še oni, ki morajo vsled sedanjega neznanega stanja zapuščati Primorje. Nam najbližje vzdolžne pokrajine nimajo več prostora za priseljevanje. Edino Macedonija še ni izrabljena, tam bi se moglo še naseliti več stotisoč poljedelcev, deloma zato, ker je staro prebivalstvo maloštevilno, deloma ker se je v zadnjih letih izselilo v Malo Azijo zelo veliko Turkov. Tako je sedaj v sporazumu z osrednjo vlado v Beogradu prišlo do oživetvorenja prve realne kolonizacije Slovencev v Počardarju. Prav te dni se v Bistrenici, približno 70 km južno od Skoplja ustanavlja prva slo-

venska kmečka naselbina, ki bo imela tudi že takoj slovensko šolo in v kratkem župnijo. Vsi, kmetje, učitelj in duhovnik bodo Primorci.

Pokrajina, kjer se ustanavlja ta prva slovenska naselbina v Macedoniji, nudi vse pogoje za poljedelstvo, vinarstvo, sadjarstvo in živinorejo. Uspeva tudi južno sadje in sočivje, mimo tega tobak, riž, bombaž, mak itd. To pa je samo prvi pričetek kolonizacije, kajti vzgledu prvih kolonistov bodo stalno sledili drugi iz Primorja in Slovenije, uvedena je pa tudi akcija, da se spravijo v Macedonijo vsi južnoameriški Slovenci, ki so poljski delavci in posestniki, in teh je krog 25.000. Naselili bi se tako, da bi tvorili strnjeno slovensko ozemlje na skrajnem jugu naše države. V zvezi s tem pa se poraja tudi vprašanje, ali ne bi kazalo usmeriti tja tudi odvišek prebivalstva iz našega Prekmurja, nadalje slovenske izseljence iz Nemčije, Francije in Belgije ter naposled nekatere iz Severne Afrike. Posebno potrebni bi bili še ti poslednji, ker bi lahko stavili na razpolago tudi svoj kapital, ki bi se nedvomno dobro obrestoval. Poleg kmetij bi se namreč lahko ustanovile tudi industrije, trgovine in druga taka gospodarska podjetja.

Na ta način bi v nekaj letih nastala na jugu Macedonije druga Slovenija, kamor bi mogli iz stare pošiljati vse svoje odvišne ljudi. Mimo tega bi bili ti Slovenci med prvotnim zaostalim prebivalstvom tudi tvorci nove, višje kulture. Poleg kmetov, delavcev in obrtnikov bi pa mogli pošiljati tja tudi svojo inteligenco: učitelje, duhovnike, zdravnike, odvetnike, inženere, uradnike vseh strok in kategorij itd. Po sedanjih računih bi moglo najti v južni Macedoniji sčasoma prostora 1.500.000 ljudi. Če je akcija tedaj že započeta s prvimi koraki, bi jo bilo treba organizirano in sistematično voditi dalje in spraviti v Macedonijo vse one naše po svetu raztresene duše, ki so v nevarnosti, da se izgube za naš narod in za našo državo. Tam doli bi ne bili več tuji med tuji in na tujih tleh; bili bi v svoji lastni strnjeni domovini Južni Sloveniji. Našemu izseljevanju se je tedaj odprla docela nova pot — pot v lastno svobodno zemljo.

nim vodstvom ogledajo poceni šest evropskih držav, da spoznajo znamenitosti štirih največjih prestolic in da obišejo veliki in zanimivi industrijski sejmi v Londonu in Birminghamu. Potovalo se bo zelo ugodno v posebnih vozovih. Stanovanje in hrana v prvovrstnih hotelih, odosno v vagonskih restavracijah na vsem potovanju. Potovanje bo poceni, ker bodo udeležniki uživali znatne popuste na vožnji in v hotelih, katere je izposlovala naša poldržavna institucija »Putnik«. Na jugoslovenskih železnicah bo znašal popust 50 odst. Potovanje bo trajalo 13 dni in se prične v Beogradu 19. febr. z odhodom ob 7.50, a končalo se bo 3. marca popoldne na Dunaju. Prijave in vplačila sprejemajo pisarne Udruženja prijateljev Velike Britanije vse biljetarice Društva »Putnik«. Prijave sprejema do všteteja 10. februarja »Putnik«, Maribor, Aleksandrova cesta. Celokupni stroški znašajo za osebo 6.930 Din.

Češki dar »Ljudski knjižnici«.
Agilni češki prevajalec slovenske literature na češčino dr. Vybiral, ravnatelj »Študijske knjižnice« v Olomoucu, je poklonil svoj najnovejši prevod, Ivana Preglja »Plebanus Joanes« mariborski »Ljudski knjižnici«. Knjiga je sedaj v zavavi in bo čitateljem kmalu na razpolago. Kakor smo to od dr. Vybirala že vajeni, je tudi ta prevod slovenskega pisatelja na češčino prvovrsten. Knjiga je tudi sicer lepo opremljena z naslovno sliko in ima prijeten tisk na dobrem papirju, kar pri naših knjigah zadnji čas čisto pogrešamo. Pozornost našega velikega prijatelja v Olomoucu napram »Ljudski knjižnici«, je gotovo izredno ljubezna gesta.
Narodne noše na svetosavski proslavi so zelo dobrodošle in so narodne dame naprošene, da pridejo v njih v čim največjem številu.

Mariborski in dnevni drobiž

Občinski proračun potrjen.

V soboto popoldne je prispel v Maribor župan dr. Juvan, ki se udeležuje sej banovinskega sveta v Ljubljani in je danes zopet odpotoval tja. Minuli četrtek in petek se je mudil v Beogradu v zadevi občinskega proračuna. Prinesel je sporočilo, da je proračun potrjen.

Osebnostna vest.

Železniški uradnik g. Joško Hren, v Mariboru znani agilni narodni in sokolski delavec, ki je imenovan za načelnika postaje v Kandiji pri Novem mestu, odide jutri ponoči na svoje novo mesto. Tekom prihodnjih dni se povrne še za par dni radi selitve in bo ob tej priliki prirejena tudi sokolska odhodnica vsemu narodniaku.

Kontrola mer v teku 12 ur?

Pišejo nam: Danes 26. t. m. se vrši v Rušah uradni pregled trgovskih in gostilniških mer (posod in steklenic), ki jih morajo prizadeti pripeljati na lice mesta tudi iz Bistrice, Limbuša in Pekar. Da je tak prevoz sredi zime neprikladen, ni nihče mislil, kakor tudi ne na razdalje prizadetih krajev: Pekre n. pr. so od Maribora eno uro daleč, od Ruš pa dobri 2 uri. Višek nesmiselnosti pa je dejstvo, da je bil prizadetim trgovcem in obrtnikom tozadevni uradni odlok dostavljen včeraj (nedelja!) proti večeru, torej 12 ur pred zaukazanim zborom v Rušah! Da je v tako kratkem času nemogoče pripraviti posodo za transport in dobiti vozilka, je jasno. Prizadeti prosijo srezko načelstvo za ponovni termin!

Napoved pridobnine in finančne kontrole.

Le še teden dni imajo pridobitniki časa za vložitev pridobninskih napovedi. V mučnem položaju so gostilničarji, ki hočejo izračunavanje iztočenih pijač pred oddajo napovedi primerjati z uradnimi ugotovitvami finančnih kontrol, kot so to delali vsako leto. Letos pa podatkov ni mogoče dobiti, ker organi finančnih kontrol izjavljajo, da še niso izračunane iztočene množine posameznikov, dočim so prejšnja leta bili podatki na razpolago že v prvi polovici januarja. Ker so edino ti uradno ugotovljeni zneski prava baza za pravilni račun, bodo vsi oni gostilničarji, ki hočejo čakati na vestno in točno napoved, v nevarnosti, da zamude termin za napoved. Finančne oblasti prosimo, da tozadevno kaj ukrenejo! Prizadeti.

Svetosavska proslava

V torek, dne 27. t. m. proslavi mariborska pravoslavna cerkvena občina praznik Sv. Save na svečan način. Ob 9. dopoldne bo cerkveni obred in koncert, ob 8. zvečer pa koncert s plesom, vse v dvorani »Uniona«. Svirala bo vojaška godba, v gornjih prostorih pa mariborski jazz. Vstopnina 15 Din za osebo.

51. javna knjižnica mariborske ZKD.

Zveza kulturnih društev v Mariboru je imela včeraj v Dolnji Lendavi okrajno konferenco zastopnikov prosvetnih organizacij, na kateri se je pod vodstvom predsednika Zveze, novinarja Spindlerja razpravljalo o sedanjem stanju prosvetnega dela in prosvetne organizacije v srezu in so se določile smernice ter minimalni program za letošnje leto. Tamošnji okrajni pododbor Zveze se je rekonstruiral in izpolnil. Obenem je bila ob tej priliki ustanovljena nova, 51. knjižnica ZKD, in sicer v Zamostju pri Dolnji Lendavi, v občini, ki je bila pred prevratom umetno pomadžarjena, kjer je pa danes že močna kolonija narodnozavednih prekmurskih domačinov. Knjižnica bo poslovala v šoli in jo bo vodil šolski upravitelj g. Skočir.

Smrtna kosa.

V splošni bolnici je včeraj umrla osemletna šolarka Jožefa Partlič, v Linhartovi ulici pa tudi včeraj 55-letni knjigovez Cirilove tiskarne Franc Nipič.

Prednostna veselica nekov se bo vršila v soboto, dne 31. januarja v Gambrovi dvorani. Na sporedu vo mesto. Tekom prihodnjih dni se in ples. Iskreno vabljen vsakda

KINO

==== Grajski: ====

Od danes največja veseliga, znamenita vojaška humoreska
Lažni Feldmaršal
100% nemški film z najboljšimi komiki
RODA RODA in VLASIO BURIAN

==== Union: ====

EMIL JANNINGS-A velefilm
Ljubljenec bogov
100% govoreči film: EMIL JANNINGS,
OLGA CEHOVA in RENOTA MULLER

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17. 19. 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri
Predprodaja dnevno: od 10 do 12 ure na blazinah. XXVI

==== APOLO KINO

V soboto in nedeljo senzacijski film
Borba v zraku
kolosalne vzletolone scene z aeroplani v zraku

Občni zbor Olepševalnega društva za magdalensko predmestje

v gostilni pri Vipavcu je bil jako slabo obiskan; znak, da se občinstvo vedno manj zanima za olepšavo mesta. Otvoril ga je predsednik g. Kežar, ki je podal kratko poročilo o splošnem stanju društva. Iz poročila tajnika g. Pagona je razvidno, da šteje društvo 350 članov in je imelo lani 9 odborovih sej in 2 seji gospodarskega odseka, ki je bil izvoljen, da vodi dela promenadne poti. V pretečenem letu je bila dovršena pot na desni strani mostu, napravljen je bil park na Komenskega trgu in pričela se je gradnja promenadne poti, ki jo občinstvo že želno pričakuje. Izvršila so se še manjša dela v magdalenskem parku, obrezala drevesa po cestah in nadomestila nekatera drevesa, tako, da je imelo društvo vse leto polno dela. Iz poročila blagajnika g. Šešca Frana mi, posnemamo, da je imelo društvo 165.413 Din denarnega prometa. Društvena imovina znaša 61.000 Din. Pot na desni strani državnega mosta je stala 30.840 Din, za promenadno pot se je dosedaj izdalo 23.940 Din, dočim je znesek 14.800 Din določen za park na Komenskega trgu, prevzela mestna občina. Društvo se je odločilo, da uredi tudi breg poleg starega mosta. Soglasno je bil sprejet predlog, da najame društvo še 100.000 Din posojila. Amortizacija je predvidena že v letošnjem proračunu in se bo ureditev brega poleg starega mostu izvršila obenem s promenadno potjo. Razpravljalo se je dalje o prenečitvi poškodovanja nasadov in o potrebi kožipota na vogalu Pobreške in Tržaške ceste ter električni uri na Kralja Petra trgu, na kar je predsednik zaključil občni zbor z zahvalo vsem sodelujočim.

Določitev pristojbin za splošno bolnico v Mariboru.

Ministrstvo socialne politike je z veljavnostjo od dne 1. jan. 1931 določilo sledeče bolnične pristojbine: za III. oskrbni razred Din 32.50, za II. razred Din 100, za I. razred Din 130. Državni in banovinski nameščenci in upokojenci, ki imajo po čl. 112 uradniškega zakona pravico do brezplačnega zdravljenja v III. oskrbnem razredu in žele biti oskrbovani v višjem razredu, morajo plačati za II. razred diferenco Din 67.50 in za I. razred 97.50 Din. Za oskrbo v II. in I. razredu mora biti v vsakem slučaju založena vnaprej in vedno za 10 dni kavčila v višini 10dnevne oskrbne pristojbine. Stranke, ki so oskrbne stroške po prejšnji nižji tarifi že plačale ali pa prejele račune po prejšnji tarifi, bodo morale naknadno doplačati diferenco na novo pristojbino od 1. januarja 1931 dalje.

Divji lovec.

Sodišču v Slovenski Bistrici je bil pred dnevi izročen divji lovec Ivan Ačko, viničar pri posestniku Gunčarju v Zg. Bistrici. Zalotili so ga, ko je hotel odnesti srno, ustreljeno v tujem revirju

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 26. januarja. Zaprto.

Torek, 27. januarja. Zaprto.

Sreda, 28. januarja ob 20. uri »Prodana nevesta«. Izven. Gostovanje Marija Šimenc.

Marij Šimenc - Janko v »Prodani nevesti«. Najzanimivejše gostovanje v letošnji glasbeni sezoni bo brezdvomno v sredo 28. t. m. Gostoval bo najboljši jugoslovenski tenor g. Marij Šimenc, sedaj prvi tenor vseh treh jugoslovenskih centralnih gledališč kot Janko v Smetanovi operi »Prodana nevesta«. Ta partija je bila prva velika operna partija, ki jo je pel g. Šimenc ob začetku svoje kariere v Mariboru ter jo je pel tudi za poslovilno predstavo. Njegovo ime samo že jamči, da bo v sredo gledališče popolnoma zasedeno ter priporočamo občinstvu, da si nabavi vstopnice čim preje v predprodaji.

Prihodnja premijera v maribor. gledališču bo v soboto, 31. jan. Vprizorila se bo Leharjeva znana opereta »Ciganska lubezen«, ki je radi temperamentne in melodijozne muzike ter živahnega dejanja preromala vsa operetna gledališča s kar največjim uspehom. Opereto sta naštudiral dirigent g. Herzog in režiser g. Truhovič.

Velika ekskurzija Jugoslovenov na Angleško.

S sodelovanjem angleških konzulatov v Jugoslaviji in »Putnika« se bo priredil ob priliki velesejma v Londonu velik izlet v London z obiskom Pariza, Bruxellesa in Dunaja. Jugoslovenskim trgovskim krogom, turistom in prijateljem Velike Britanije se nudi ugodna prilika, da si z zelo ugodnimi pogoji in pod strokov-

Vsemirska raketa dr. Lyona

KAJ PRAVI O SVOJEM NAČRTU AMERIŠKI ZNANSTVENIK? — NI IZKLUČENA MOŽNOST POLETA NA DRUGI PLANET.

V nekoliko dneh bo — pravijo — izstreljena na Monte Redorte v italijanskih Alpah prva vsemirska raketa, ki jo je skonstruiral ameriški fizik in kemik dr. Darwin O. Lyon. Ta je dal dunajskim novinarjem interesantne izjave o svojih načrtih in delih.

Do sedaj sem sestavil — je dejal med drugim — osem raket za vsemirje. Samo ena izmed njih se je dvignila in zopet vrnila. S to mislim, da bom dosegel svetovni rekord v višini. Moja prva raketa mora izvršiti šele pionirsko predelilo za poznejše eksperimente. Z njeno pomočjo upam izmeriti temperaturo, sestav in gostoto zraka v višjih sferah. Raketa lahko, nasprotno zrakoplovu in aeroplanu, prodre v stratosfero, ker ni vezana na zrak. Obratno, ravno v brez-zračju lahko razvije popolno brzino.

Moja raketa je po svoji konstrukciji slična topovskemu izstrelku. Spredaj je malo priostrena, da bi lažje strla upor zraka. Dolga je skoraj 3 metre in tehta skupno z vso aparaturo 56 kilogramov. Trup je sestavljen iz jekla in aluminija, vrh pa iz berilija. Na vrhu so nameščeni aparati za registriranje. Ko doseže raketa v letu svoj vrhunec, se vrh odpre kot kakšno padalo in omogoča istočasno velikemu padobranu, da se odpre. Ta velik padobran izvleče iz trupa rakete aparaturo, dočim pada izgorela raketa na zemljo. Aparatura se nato počasi vrača na zemljo. Velikost padobrana je tako izmerjena, da ne bi bila zagnana predaleč od mesta, odkoder je bila izstreljena.

Konstrukcija rakete, njen transport in izstrel, vse to je stalo okrog 3000 dolar-

jev. K temu sem dal iz lastnega 2000 dolarjev, ostalo tretjino pa mi je dal na razpolago neki ameriški znanstveni zavod. Za slučaj, da razkrijem s svojim eksperimentom važnejše rezultate v neraziskani stratosferi, mi je obljubljena nagrada 20.000 dolarjev.

S poletom v vsemir z raketo se je bavilo dosedaj že nekoliko pionirjev. V Ameriki je izvršil važna predela Goddard, v Evropi pa je na tem polju najzaslužnejši profesor Oberth. Treba je tudi omeniti odličnega matematika Hohmana in teoretika zrakoplovstva Piquarta. Kot praktik se je izkazal prerano poginuli Vallier.

Uverjen sem, da bo sčasoma možno preiti od navadne rakete za registriranje meteoroloških razmer na konstruiranje rakete, ki bo lahko ponesla tudi žive ljudi v zračne višave, pa vsekakor tudi na drugi planet. Polet v vsemir ni problem brzine, nego ubrzavanja. To ubrzavanje rakete se lahko izvrši popolnoma do meje, na katero lahko človek z današnjimi izkustvih računa.

Ravnotako postopoma se lahko ta brzina povečava. Naravno, da je težko misliti na to, da bi se izdelala raketa, ki naj bi dosegla drugi planet, ker bi bil za to potreben pogonski material, pretežak za samo raketo; vendar tudi te možnosti ne izključujem. Za tako podjetje je treba premagati mnoge težkoče, ne samo tehnične in finančne oblike. Izgradnja take rakete bi namreč stala, vsaj po mojem mnenju, okrog petdeset milijonov dolarjev. Ne dvomim, da bo to enkrat vendar uspelo, mogoče že v par letih.

Zgodovina bifteka in kotleta

NEKAJ ZA NAŠE GOSPODINJE IN GURMANE. — RIMSKA VERZIJA O »IZNAJDBI« BEEFSTEAK-A; JAPONSKO IZROČILO O SVINJSKIH KOTLETIH.

V pradobi, ko človek ni imel sode in mu je bil ognjeni element tuj, se je hranil s surovim mesom. Pozneje, ko se je seznanil z dobroto in grozo ognja, je pekel meso na razžarjenem kamenju ali pa — na ražnju. To pa je že visoka stopnja »lukulske« in »kulinarne« kulture.

O odkritju bifteka krožita dve izročili: eno starorimsko, eno pa japonsko, ki je skoro popolnoma analogno, samo, da govori o odkritju — nič manj slastnih svinjskih kotletov, kar odgovarja goveji brzoli.

Do odkritja je prišlo v obeh slučajih čisto slučajno. Čujmo rimsko legend!

V nekem rimskem svetišču so vsesilnemu Jupitru darovali po predpisu pitane vola. Oltar je bil postavljen iz kamenih kvadrov, na katera so polagali drva; na grmado pa — žrtev. Tedaj so ta posej obavljali izključno le duhovniki. Nekega dne se je taka, nespretno zložena grmada zrušila in žrtev je skoro zdrsnila na tla... To pa bi bilo nesporno znamenje Jupitrove nevolje in jeze in dokaz, da mu daritev ni po volji. Zato se je prestrašeni svečenik podvzval, da prepreči »katastrofo«: Z golimi rokami je prejel žrtevno darilo in res se mu je posrečilo, da je vola porinil nazaj na grmado. Pri tem svojem svečeniškem poslu se je seveda temeljito omastil in tudi — opekel. Naravna posledica je kajpak bila, da si je svečenik takoj oblizal prste... Pri tem je mahoma pozabil vse bolečine: kajti napol pečeno volovsko meso je izločalo posebno slastno mast. Dasli je bilo po rimskem obredu svečeniku strogo prepovedano, jesti od mesa, ki se žrtvuje bogovom, ga je vendar premagala skušnjava. Z veliko opreznostjo si je odrezal kos napol pečene mesa in povžil. Pečenka mu je šla v tek. Odsihdob je še bolj »verno« služil oltarju in kaj rad zamenjal kakega duhovnega tovariša v službi, ki je bila slejkoprej — prijetna; kajti pomisliti se mora, da je moral svečenik tešče čakati poleg žrtvenika, omam-

ljen od vonja pečenke, dokler se ni ta popolnoma zoglenela spremenila v — prah...

Svečenik je skrbno skrival svojo tajno. Njegovi duhovni tovariši so se čudili njegovi verski vnemi, še bolj pa okolščini, da ni imel pri skupnih pojedinah onega teka, kakor sicer, ko je po 10 in več ur tešče prebil pred žrtvenikom vsesilnega gromovnika Jupitra... Kljub temu pa je imel dozdnevni asket krasna lica, a sčasoma se je celo vidno odebelil, kar je padlo tudi njegovim duhovnim tovarišem v oči. Začeli so zato prav hinavsko zasledovati svojega kolega in res so ga zalotili, kako je v tišini svetišča rezal kose žrtvovane živali, ter jih na žerjavici še malce spekel. »Sveti« mož je dobil v svojem svečeniškem poklicu pravo kuharsko prakso.

Tiho so pazili nanj in ko je začel lomastiti pečenko, so ga obkolili in mu začeli pretiti, da ga ovadijo. »Sacerdos magnus« ga bo kaznoval s kruto smrtjo, češ, da je neodpustljivo »bogoskrunstvo«, če grešni smrtnik povzije žrtev, namenjeno bogu vseh bogov. Toda svečeniku se je posrečilo, da je svoje tovariše prepričal o slastnosti brzole in kakor bi odrezal, nič več ni bilo pretenj, ne razprtij. Tudi svečeniška služba se je odslej »vestneje« vršila... Tako je bila odkrita skrivnost brzole, katero so potem večji kulinarški umetniki izpopolnjevali s čebulo, soljo, poprom, smetano, dušenimi gobicami in drugimi prdatki, tako, da je dosegla — sodobno dovršenost.

Japonsko ustno izročilo o odkritju slastnih svinjskih reberc in kotleta pa pravi: V tedanji dobi so Japonci uživali surovo svinjsko meso, a nikomur ni padlo v glavo, da bi tako stvar — spekel. Zgodilo pa se je lepega dne, da je izbruhnil požar, ki je zajel velik svinjak. Nekemu nastirju se je zasmililo, da mora toliko svinj pogoreti. Šel je na pogorišče in razrezal eno svinjo na drobne kose. Ko je poskusil posamezne kose, je spoznal, kako slastno je meso, vzlasti pa

deli na obeh straneh hrbtišča. — Odsihdob je začel goreti še marsikateri svinjak, a ljudem je padlo v oči, da se je Tai-Ken-Vu (tako je bilo ime pastirju) vedno nahajal med gasilci. Vzlasti proti koncu vsakega požara je bil zelo vnet »gasilec«. Končno so mu prišli na sled in, ko je povedal svojo tajno — misleč, da ga bo ta rešila, so ga obesili. Prvi pa, ki se je okoristil z iznajdbo delinkventa, je bil rabelj Kon-Tsi-Ten, ki je prav hinavsko predložil »svojo« iznajdbo državnemu pravdniku, za kar je bil mož povišan.

Po usmrtni pastirja Tai-Ken-Vua so sicer prenehali česti požari svinjakov in brihtni Japonci so prišli na

idejo, da je bolj pametno, zaklati svinjo in speči, kakor zažgati cel svinjak. — Odsihdob se je kulinarčni kult kotletov razširil kakor glas brzole širom sveta.

Danes se tako naše gospodinje, kakor tudi gurmani več ne čudijo pečnemu mesu, ki se pripravlja po tisočih receptih kuhinjske »vede«. V miru in zadovoljstvu uživajo vse to, in niti ne pomislijo, kdo je izumitelj te ali one »rihte«. Vendar pa so to bili za celo poznejšo človeštvo veliki in važni dogodki; saj pravi neki veliki modrijan, da je iznajdba dobrega jedila znamenitejša in silnejša, kakor iznajdba tega ali onega predmeta bilo v tem ali onem področju vede...

O smrtni kazni na Češko-slovaškem

Pred kratkim je bila v češkoslovaškem tisku pokrenjena razprava o smrtni kazni. Nekateri listi so dokazovali škodljivost in nekoristnost smrtno kazni, drugi zopet so jo zagovarjali. Izzvano po tej debati, je objavilo sedaj justično ministrstvo nov zakonski načrt o smrtni kazni. Zakon smrtno kazni sicer ne ukinja, pač pa jo omejuje le na skrajne slučaje. Odkar je bila ustanovljena češkoslovaška republika, je bilo izrečenih že nešteto smrtnih obsodb, izvršenih pa je bilo le malo. Novi zakon nudi sodišču ali poroti možnost, da more tudi v primerih, za katere je predpisana smrtna kazen, odmeriti blažjo kazen in to na podlagi olajševalnih okoliščin. V tem primeru bi mogla biti najnižja kazen 15letna težka ječa. Kdor prestane dve tretini kazni, v katero mu je bila izpremenjena smrtna kazen, tega se lahko pogojno izpusti, čim je presedel 20 let. Po 25 letih dovoljuje zakon tudi pogojno izpustitev kaznenec, obsojenih v dosmrtni zapor.

Zadnji ples

V neki gostilni v Hamburgu se je odigrala te dni krvava zakonska tragedija. 26letni delavec Niemroth je tamkaj slučajno naletel na svojo ženo, od katere je že dalj časa živel ločeno. Prosil jo je, da naj bi se zopet vrnila k njemu, kar pa je ta odklonila. Nato jo je Niemroth prosil za zadnji ples, v kar je žena tudi privolila. Oba sta odšla v klubsko sobo in sta navila gramofon za ples. Med plesom pa je Niemroth nenadoma zgrabil za samokres, ustrelil najprej svojo ženo, nato pa še sebi pognal kroglo v glavo.

Letalski doživljaji v Afriki

Nemška znanstvena ekspedicija, opremljena z več lahкими letali, je v Afriki doživela nedavno dve neprijetni pustolovini. Pri filmanju leva je letalo prišlo preblizu zemlji. Lev je letalo naskočil in zasedil svoje kremplje v njegovo krilo tako močno, da ga je prisilil k pristanku. Letalcem se je posrečilo, leva ubiti. Drugo letalo, ki je prislino pristalo, pa je napadel zdvijani rinoceros in ga popolnoma razdejal.

Končne številke ljudskega štetja na Češko-slovaškem.

Češko-slovaški državni statistični urad je te dni izdal končne uradne rezultate ljudskega štetja, izvršenega v republiki meseca decembra. Po tej statistiki je na Češkem 7.106.766 ljudi (narastek napram štetju pred 10 leti + 6,54%); na Moravskem in v Šleziji 3.563.157 (+6,72%), na Slovaškem 3.330.885 (+11,10%), v Podkarpatski Rusiji 725.350 (+19,97%). V celih republiki torej 14.726.158 (+8,18% ali 1.113.734).

Avtobusni promet Pariz—Berlin.

Med Parizom in Berlinom se vodijo pogajanja, da bi se letos upeljal med obeh prestolicama avtobusni promet, in sicer iz razloga, ker se bo istočasno vršila berlinska gradbena in pariška kolonialna razstava. Na ta način bi se velikemu številu interesentov za obe razstavi iz celega sveta omogočil posej obeh.

Sport

Mednarodne tekme v Bohinju odgodene.

JZSS je včeraj sklenil, da se mednarodne-sportne tekme v Bohinju zaradi neugodnih vremenskih razmer in pomajkanja snega odgode. Tekme se bodo vršile od 6. do 9. februarja.

Drsalno tekmovanje za evropsko prvenstvo.

Na Dunaju so bile včeraj zaključene tekme v umetnostnem drsanju za prvenstvo Evrope. Tekmovanju je prisostvovalo nad 15.000 gledalcev.

Rezultati so bili naslednji:
Gospodje: 1. Karol Schäfer 409,12 točk; 2. Ernest Bayer (Berliner E. V.) 371,4; 3. dr. Hugo Distler (Wiener E. V.) 367,62; 4. Marcel Vadas (Madžarska) 328,58.
Dame: 1. Erika Hornung (Wiener E. V.) 247,58; 2. Helga Dietz 273,78; 3. Ily Holzman 242,76 točk.
Tekmovanje dvojic: 1. Tapetz-Zwack (Wiener E. V.) 5,10 točk; 2. Rimel-Rozdol 9,17; 3. Jauernik-Jauernik 8,38.

Nogomet.

Praga: Slavija:Viktoria-Žižkov 7:2 (4:0); Sparta:Boeckay (Budimpešta) 6:0 (5:0).
Dunaj: Slovan:FAC 2:2 (1:0); WAG:Admira 3:1 (2:0); Wacker:Vienna 5:4 (2:2); Rapid:Nicholson 5:1 (1:0).
Budimpešta: Hungaria:33 4:0 (2:0).
Bologna: Meddržavna tekma Italija:Francija 5:0 (3:0).

Plavanje.

V Ljubljani je priredila SK Ilirija plavalne tekme v zimskem kopališču, ki so končale z naslednjimi rezultati:
Dame 100 m prosto: Lampret N. 1:17; 2. Stadler 1:50.
Gospodje 100 m prosto: 1. Frisch E 1:10:8; 2. Tranšek 1:12:4.
Dame 100 m prsno: 1. Sever M. 1:35:5; 2. Stadler 1:50.
Gospodje 100 m prsno: 1. Stegnar M. 1:29:4; 2. Kramar I. 1:35:2.
Dame 200 m prosto: 1. Lampret N. 2:59:8.
Gospodje 100 m prosto: 1. Frisch E 1:21:7; 2. Otruba St. 1:31:9.
Gospodje 200 m prsno: 1. Jamnik J. 3:22; 2. Stegnar M. 3:26:1.
Dame 100 m hrbtno: 1. Lampret N. 1:32:2!
Dame 200 m prsno: 1. Sever M. 3:53:8.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Maribor-matica

je imelo včeraj svoj redni letni občni zbor, ki ga je vodil starosta dr. Boštjančič. Društvo je imelo koncem preteklega leta 608 članov, 167 članic, 105 moškega naraščaja, 68 ženskega naraščaja, 151 moške dece in 142 ženske dece. Blagajniški promet izkazuje vsoto 235.872,38 Din, čisto premoženje 62.651,87 Din, proračun za l. 1931 59.587,42 Din. Župni upravi se bo predlagalo, da naj znaša društvena članarina 48 Din, pristopnina pa 5 Din. Kar se tiče telovadbe, se je opazil zlasti rednejši obisk dijaštva višjih razredov srednjih šol. Vidi se pač, da ni več protipritiska. Župna uprava je imenovala zopet sledeči odbor: starosta dr. Boštjančič, podstarosta Fr. Bureš, načelnik Janko Dekleva, prosvetar Vojislav Ipavec, načelnica Mira Pipanova.

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

51

»... Takrat pa stopi pred tebe neka ženska...«
Vojvodinja Etanpska je prekinila, kakor da se obotavlja.

Ni si upala dodati:

»Tista ženska sem bila jaz!«

»Ženska!« je vzkriknila Margentina. »Oh, spominjala se je bom do smrti! Kar oledenela sem ob njenem smehljaju... Kakšna zlobna radost je bila v njenih očeh!«

Vojvodinja se je nasmehnila...

»Ta ženska, ki je izročila pismo tvojega ljubimca... Naznanjal ti je v par besedah, da te ne ljubi več, in da te ne mara več videti...«

»Oh,« je zamrmrala nesrečnica, »kaj se godi v moji glavi! Zdej se spominjam vsega! Oh, moje misli! Človek bi rekel, da vstajajo mrtvi iz svojih grobov!«

»Ko ti je tista žena prečitala pismo — saj ti sama nisi znala čitati — si kar blaznela, planila si kvišku, tekla si na vse kraje, kjerkoli si mislila, da ga utegneš srečati. Plakala si gorke solze, med tem pa, pod pritiskom svoje bolesti, se je vršilo v tvojem životu naglo, usodno delo. Proti večeru, ko si šla vsa zbežana mimo neke krčme, si se zgrudila sredi ulice. Zlobna ženska, ki te je zasledovala na vseh tvojih potih, je poklicala krčmarja in njegovo ženo ter jima plačala, da sta te prenesla v prazno sobo, ki sta jo imela poleg gostilniške...«

»Moja hči! Moja hči!« je ječala Margentina, skrivaje lice med dlanmi, kakor da noče videti slike, vstajajoče v njenem spominu.

»Margentina«, je nadaljevala vojvodinja neusmiljeno, »položili so te na posteljo, in začela se je Kalvarija tvojega materinstva... Cele ure si se zvijala v porodnih krčih in dočim je drgetalo tvoje telo in so se trgala tvoja ledja, dočim je krvavelo tvoje srce, si slišala v sosednji sobi zvenketanje kozarcev in radostne pesmi ter hrup in smeh razveseljenih plemenitašev... In ko jep rišla skrajna minuta, Margentina, v istem trenutku, ko si zaslišala prvi plač svoje hčerke... takrat si zaslišala... da... začula in spoznala si med smejočimi glasovi glas svojega ljubimca, Francev glas!«

Margentina je zakričala pretresljivo, kakor da je pravkar zdaj začula glas svojega ljubimca in kakor da se je pravkar izvil njenim ustam poslednji porodni vzkrick...

»Oh,« je zaprosila, vsa tresoča se od ihtenja, »molčite, molčite!«

»Brezumnica! Ali ne vidiš, da ti poizkušam vrniti razum!... Poslušaj dalje... Vsa krvava še z otrokom-novorojenčkom v naročju si planila s prekonaravnim naporom s svojega mučeniškega ležišča... zagnala se naprej... odprla vrata... zagledala moške zbrane okrog mize... Med njimi je sedel Franc... s kozarcem v roki... na njegovih kolenih pa ženska... ki ti je bila prinesla pismo!... Zvrnila si se vznok... nezavestna... polumrtva... Ko se ti je vrnila zavest, je bilo minulo mnogo dni... In od tistih dob nisi več videla Franca... niti one ženske!...«

»Pa moja hči! Moja hči!« je zariula Margentina, vijoč roke.

»Ali ljubiš še vedno tistega Franca?...«

»Sovražim ga! Sovražim ga!...«

»In tisto žensko! Tisto žensko, ki je kriva še več od njega samega!... Ona je vendar demon, ki mu je vdehnil strašno misel, prirediti orgijo tik poleg tvojih bolečin!...«

»Oh, kako jo črtim!... Iz dna svoje duše!... Prodala bi se peklu, samo da jo pogubim!...«

»Torej, Margentina, ali hočeš, da ti pomorem do maščevanja?«

»Moja hči! Svojo — hčer hočem imeti!...«

»Poslušaj!« je povzela vojvodinja nestrpno, »tista žena ima hčer, veliko, lepo hčer...«

»Torej je ustvarjena sreča samo za hudobneže...«

»In tisto hčer ti privedem... Ti pa stori z njo, kar hočeš!...«

Margentina je škripala z zobmi.

»Zavidam jo!... Trpeti mora stoterno vse muke, ki sem jih prestala jaz!... Mati mora poginiti, kadar izve njeno usodo...«

V obeh vojvodinj Etanpske se je zasvetil temen blisk.

»Kar se pa tiče tvoje hčere, ti obljubljam, da jo dobiš nazaj!«

Margentina je zmajala z glavo.

»Moja hči je mrtva,« je dejala.

Nato pa je rekla brez prehoda:

»Oh, madam, kako ste dobra!... Šestletno dete, madam... prav lahko jo je spoznati... njeni lasje so plavi, njene očke so kakor angelske oči...«

»Saj ti pravim, da jo dobiš nazaj... Toda ona druga... hči hudobne ženske...«

»Ubijem jo!« je dejala Margentina s takšnim glasom, da je stresel vojvodinjo Etanpsko mrz.

In že se je bila sesedla Margentina, ne brigaje se dalje zanjo, v svoj kot, skrila glavo v dlani in začela peti polglasno po melodiji, ki je bila jako vesela, a se je zdela v njenih ustih neskončno žalostna, balado, s katero je nekaj zibala svojega otroka:

»Hodila sem po travniku

in lilije sem brala,

prelepe bele lilije,

popotnikom ponujala...«

Vojvodinja Etanpska se je ozrla nanjo z globokim pogledom, nato pa je naglo odšla po stopnicah, s smehljajem na ustnicah, ki bi bil prestrašil Margentino, da ga je videla in zapopadla njegov poimen.

Spodaj jo je čakalo njeno spremstvo...

Pol ure nato se je vrnila v Luvr brez vsakega zadržka.

In nikdar ni izvedela živa duša o čudnem posetu vojvodinje Etanpske, razen njene spremljevalke, Žarnaka, Sen-Traja in Lezinjana, ki pa niso črhnilo besedice...

XXVIII.

Planinski rog.

Dasi so izpustili Tribuleta v svobodo, vendar so ga nadzorovali jako pazno in mu bilo zmerom za petami. Franc I. se je bil ustrašil Žiletine grožnje, toda njegovo sovraštvo do dvornega norca je postalo še hujše, kakor prej.

V kraljevi duši je divjala zdaj nebrzdana strast.

Posrečilo se mu je zdvomiti, da bi bila Žileta njegova hči...

Kje je bil dokaz... na vse zadnje?...

Besede blazne ženske vendar niso mogle veljati kot dokazilo! Besede, ki so ušle Margentini, ne da bi se dalo določiti, o čem govori pravzaprav.

Kralj se je domišljal podatkov in dni...

In ko se je ujemalo vse, podatki in dnevi, ki so pričale glasno celo črte v Žiletinemu obrazu in v sliki Margentine, kakršno je nosil kralj na dnu svojega zločinskega spomina, takrat si je začel šele s pravo silo zatrevati, da Žileta ni njegova hči in tudi ne more biti... Za vsako ceno je hotel prevarati samega sebe...

Hotel je imeti Žileto! Hotel je, da bodi njegova! Vse ostalo je hotel pozabiti...

Temu stanju kraljevega duha se je imel zahvaliti Tribulet, da je ušel za zdaj ječi in morda celo morišču... Toda kralj je čakal samo ugodnega trenutka, da udari svojega norca s krutim maščevanjem.

V to je hotel izrabiti čas, ko postane Žileta njegova prilježnica. Takrat ne bi imel več povoda, plašiti se njene grožnje s samomorom.

Kaj bi bilo njemu zato, če bi se res umorila, kadar bo že sit.

Kralj se je poznal natanko in je vedel, da mu bo kaj malo do življenja ali smrti nesrečne žrtve njegove pohotnosti, kadar napase na njej svojo pohotno strast.

Drugi dan ponoči, ko smo bili z bralcem priča, kako je privedla Ivana De Kroazij Tribuleta v Žiletino sobo, je sedel norec v svoji čumnati, premišljaje, kaj mu je storiti.

»Ta Manfred!« je mislil sam pri sebi. »Videti, spoznati moram tega človeka, ki ga ljubi Žileta...«

V jasnem očesu norčevem se je svetila nagačiva in nežna radost, hkrati pa tudi nemir.

»Kako naj pridem odtod?« je nadaljeval svoj samozagovor. »Ako bi bil sam, bi bilo kaj lahko... toda otrok?... Kako naj uideva nadzorstvu... kako naj ji prihranim razburjenje nevarnega bega?... Vsa reč se mora zgoditi popolnoma naravno, brez vznemirjenja...«

Mašinalno je vzel violo in začel igrati mehko melodijo...

»Mili Bog!« je premišljal, »ali bova srečna!... Kar čutim, kako se mi širi srce... Nikdar nisem dihal bolje... Nič več ločitve... združena na veke... nič več teh strašnih večerov v Luvru, daleč od nje... nič več ne bom prisiljen, spravljati gospodo v smeh... Samo Manfred me vznemirja...«

Prekinil se je, da ubere strune.

Obraz se mu je kar zasvetil od sreče.

»Pa!« je dejal. »Prepričan sem, da je vreden njegove ljubezni... Ali bi jo drugače ljubil!... Preveč je finočutna in bistrovidna, da bi bila podarila svoje srce malopridnežu... Plemenit človek ste, gospod Manfred, zato vas ljubi... Stari Tribulet vas ceni in ljubi že naprej... Samo kako priti odtod?... Še nočoj... Ako izgubim en dan, imava en dan sreče manj... Nič več se ne more čakati... Pretrpel sem svoj delež...«

Tribulet je poznal ves Luvr do zadnjega koticika.

Poznal je vse koticke in ovinke, vsa znana vrata, vse tajne hodnike in vse skrivne izhode.

Toda vedel je tudi, da pazijo nanj.

Svobodno se je izprehajal povsod; nihče ni več zahteval, da naj izvršuje svoj norčevski poklic; kralj ga ni poklical nikoli, da bi mu dejal.

»Dolčas mi je: zabavaj me, norec!«

Toda, karkoli je počel in koderkoli je hodil, čutil je venomer, da ga zasledujejo prežeči pogledi; opazil je bil, da so vsi izhodi zastraženi.

Enkrat se je približal velikim vratom, brezbržnega obraza kakor vedno, kadar je odhajal iz Luvra pred tistim strašnim prizorom.

In takoj je pristopil k njemu gardni častnik, rekoč:

»Vrnite se, prosim gospod!«

Beseda »gospod« se je zdela Tribuleta jako resna; po njej je presodil strogost ukazov, danih stražnikom glede njega.

Pa če bi šel naprej, gospod častnik?« je dejal.

»Pa če se ne bi bil dal aretirati?«

»Bil bi vas primoran aretirati na mestu.«

»Porinil bi vam meč skozi trebuh...«

»Vraga, gospod častnik! Če bi mi ga porinil vsaj skozi grlo!... Ampak skozi trebuh! Smili se mi moje klaverno telo, kakor je pokvarjeno!... Sluga sem!...«

Spalne sobe,

politirane, najmodernejše, ugodno prodam. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova c. 48. 3106

Sprejemni delovodjo,

eventuelno družabnika za večje ključavničarsko podjetje. Reflektiram na starejše strokovnjake, izvežbane v stavbenem in strojnem ključavničarstvu in avtogeničnem varjenju. Ključavničarstvo Temerl, Volkmajerjeva ulica 6, Maribor. 230

Elektroinštalacije,

montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopij vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni ceni. XII

Kolesarji pozor!

Sezona za vožnjo s kolesi je končana. Sedaj je treba skrbeti za bližnjo pomlad. Pustite Vaša kolesa z malimi stroški čez zimo temeljito popraviti in kolo bo spomladi kakor novo. Kolo vzame popolnoma narazen, emajlira, ponikla, vse ležaje temeljito očisti, zbrusi ter na novo z najboljšo vazelino namaže in zopet sestavi, tako, da ste za prihodnje leto s kolesom popolnoma preskrbljeni, največja specialna mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14, nasproti Narodnega doma. Shramba koles in motorjev čez zimo. Brezkonkurenčne cene. Točna in solidna postrežba!

Prazne odlo steklenice kupuje galanterijska trgovina Drago Rosina, Vetrinjska ul. 78

Prodajalko

zmožno slovenščine in nemščine, dobra računarica, z lepo pisavo, sprejemem. Pismene ponudbe z navedbami in zahtevami pod »Prodajalka« na u-pravo. 213

Hitro popravilo ur,

ceneno in točno z 1—5letnim jamstvom pri tvrdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica št. 8. Po stenske in stoječe ure se pride na dom. XVII

Inserirajte v „Večerniku“

Večjo množino

makulaturnega papirja prodamo

Uprava „Jutra“ in „Večernika“

Maribor, Aleksandrova cesta 13

NAJFINEJŠI RUM

na debele!

KONJAK

in vse vrste likerjev l. t. d.

PRAVA SLIVOVKA

na drobno!

8824

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA 9

TOVARNA ZA IZDELOVANJE LIKERJEV, DEZERTNIH VIN IN SIRUPOV